

2015-06-04

TJÄNSTESKRIVELSE
KUN 2015/28

Kulturnämnden

Utökat kundval inom kulturskola

Förslag till beslut

Kulturnämnden noterar informationen till protokollet.

Sammanfattning

Idag finns två system där Nacka kommun administrerar och subventionerar kostnaden för barn och ungas kulturkursaktiviteter på fritiden. Kundvalssystem för musikskoleverksamhet och avtalsförfarande mellan anordnare och kommunen för övriga kulturkursaktiviteter. Med anledning av uppdelningen på två system har kulturnämnden beslutat att utreda förutsättningar, omfattning och kostnader för att integrera övrig kulturverksamhet med musikverksamhetens i ett gemensamt kundvalssystem där det även kommer vara möjligt för ny aktörer att bli kulturanordnare för kommunens barn och ungdomar.

I Nacka kommun bedrivs en majoritet av kommunens välfärdstjänster i form av kundval. Musikskolans kundval har inneburit en kvalitetsförbättring i form av bland annat obefintliga köer och större utbud. Kundvalssystem lämpar sig för verksamheter där det finns en fungerande marknad med olika aktörer som genom ökad konkurrens kan skapa ökad kvalitet för medborgaren. Kulturkursanordnarna, som idag bedriver sin verksamhet genom avtal med Nacka kommun uppfyller väl kriterierna för att bedrivas i ett kundvalssystem. Eftersom det finns stora likheter med befintligt kundvalssystem inom musikskolan så kan det vara en naturlig utveckling att integrera kulturkursverksamheten och musikskolan i ett nytt kundvalssystem.

I utformande av ett nytt kundvalssystem finns det ett antal olika saker som bör beaktas. Dessa är bland annat storlek på check och dess nivåer, antal beviljade checkar till barn och unga samt hur barn och unga med funktionsnedsättnings deltagande beaktas.

Ärendet

Bakgrund

I mål och budget för år 2015-2017 uttrycktes följande förslag:

”En vidareutveckling av kundval inom kulturområdet är ett väsentligt område för att öka mångfalden och därigenom upprätthålla ett fortsatt intresse för kommunen som besök- och bostadsort. Med start 2016 föreslås att ett nytt utvecklat kundval inom kulturskola sätts. Det nya kundvalet ska vara en vidareutveckling av befintligt kundval för musikskolan samt ett inkluderande av de typer av

kulturverksamhet som idag bedrivs inom en kulturavtalsmodell. Målsättningen är att kundvalsmodellen ska bidra till en ökad mångfald av aktörer och utbud för Nackas barn och unga”

Nuläge

I dagsläget finns det två system i Nacka för barn och ungas kulturkursaktiviteter på fritiden.

- Kundvalssystem för musikskoleverksamhet
- Avtalsförfarande mellan anordnare och kulturnämnden för övriga kulturkursaktiviteter

Musikskola

Möjligheten för barn och unga att delta i musikskoleverksamhet i Nacka omfattas av kundval, som infördes 2007. Det innebär att alla barn och ungdomar mellan 7 och 19 år som är folkbokförda i Nacka har rätt att gå i musikskola på fritiden och kan välja vilken musikskola de vill gå i. Ansökan till de av kommunen godkända musikskoleanordnarna görs av vårdnadshavare eller myndig elev via kommunens webbplats. Varje barn och unga har rätt till två olika kurser. Som exempel kan ett barn välja en ämneskurs, där antalet deltagare är 1-4, och en kurs i grupp där antalet deltagarna är fem eller fler i gruppen, två olika kurser i grupp eller två olika ämneskurser

Musikskolan har i dag cirka 3 200 elever, 4 100 elevplatser och åtta anordnare.

Genomsnittligt går en elev 1,3 kurser per år. Majoriteten av eleverna, 2 840 stycken, deltar i en ämneskurs och 480 stycken elever deltar i dagsläget i två ämneskurser på ett år.

Checkbeloppet för en ämneskurs uppgår till 9 030 kronor per elev och år. Checkbeloppet för kurser i grupp, upp till 12 elever, uppgår till 5 140 kronor per elev och år och checkbeloppet för grupper över 13 elever uppgår till 2 680 kronor per elev och år.

Avgiften för en ämneskurs är 2 160 kronor per år, för kurs upp till 12 deltagare 1 060 kronor per år och för kurs med gruppdeltagare över 13 elever uppgår till 1 060 kronor per år.

Terminskurser	Ersättning till anordnare kronor per elev och år	Avgift för elev, kronor per år
Ämneskurs (individuellt träning)	9 030	2 160
Grupp < 12	5 140	1 060
Grupp > 13	2 680	1 060

Checkkostanden har beräknats uppgå till 37,3 miljoner kronor för år 2015 och avgiftsintäkten beräknas bli 9,0 miljoner kronor vilket ger en nettokostnad på 28,3 miljoner kronor.

Kulturkursverksamhet

Kulturkursverksamheten utförs inom ramen för kulturavtal som upprättas med anordnare. I dag har Nacka avtal med nio stycken kulturkursanordnare. I avtalen bestäms hur stor volym verksamheten får ersättning för som minimum och gruppstorlek samt antal kursveckor per år/termin. Verksamheten görs tillgänglig på kommunens webbplats.

Barn och unga som är i åldern 0-19 år har möjlighet att delta i kommunens subventionerade kulturkurser. År 2014 deltog cirka 1 430 barn och unga i totalt 2 190 elevplatser.

Genomsnittligt deltar varje barn och unga i 1,5 kurs. Kulturkursverksamheten bedrivs huvudsakligen i form av terminskurser men drygt tio procent av kulturkurserna bedrivs på lov samt en viss verksamhet är ”öppen verksamhet” i form av till exempel drop-in och skaparverkstäder.

Kommunens kostnad för kulturkursverksamheten är 6,3 miljoner kronor per år.

Anordnaren beslutar om avgifterna för kulturkursverksamheten och samtliga intäkter tillfaller anordnaren.

Ett utökat kundval

I Nacka kommun bedrivs en majoritet av kommunens välfärdstjänster i form av kundval. Musikskolans kundval har inneburit en kvalitetsförbättring i form av bland annat obefintliga köer och större utbud. Kundvalssystem lämpar sig för verksamheter där det finns en fungerande marknad med olika aktörer som genom ökad konkurrens kan skapa ökad kvalitet för medborgaren. Kulturkursanordnarna, som idag bedriver sin verksamhet genom avtal med Nacka kommun uppfyller väl kriterierna för att bedrivas i ett kundvalssystem. Eftersom det finns stora likheter med befintligt kundvalssystem inom musikskolan så kan det vara en naturlig utveckling att integrera kulturkursverksamheten och musikskolan i ett nytt kundvalssystem.

Ökad mångfald och tillgänglighet

Ett införande av kundval inom kulturkursverksamhet kan ge positiva effekter i form av en större bredd, ökat utbud, tillgänglighet och mångfald. Med fler anordnare på marknaden kan konkurrensen stimulera till ökad kvalitet. Efter införandet av musikskolechecken har musikundervisningen geografiskt spridits i större delar av kommunen än tidigare.

Motsvarande geografisk spridning kan antas ske för kulturkursverksamheten. Genom att reglera avgifterna, kommunalt, som eleven betalar, skapas större möjlighet för konkurrens mellan anordnarna utifrån utbud, kvalitet, geografisk läge och inte pris som tidigare har kunnat styra.

En enhetlig målgrupp och enhetliga avgifter

Kulturkursavtalens verksamhet riktar sig till barn och ungdomar 0-19 år och musikskoleverksamheten till barn och unga i åldrarna 7-19 år. Vid ett införande av ett gemensamt kundvalssystem för musik- och kulturkursverksamheten bör målgruppen likställas.

I dag är det de enskilda kulturkursanordnarna som administrerar och tar in avgifter. Detta till skillnad från musikskolan där kommunen reglerar avgiften och tar in dessa. Vid införande av ett gemensamt kundvalssystem kommer avgifterna att regleras och tas in av kommunen. Det kan vara en nackdel med enhetliga avgifter då de idag kan användas som ett konkurrensmedel – låga avgifter för att öka efterfrågan. En annan nackdel kan vara att anordnare med relativt högre kostnad kan balansera sin ekonomi med differentierade avgifter. Fördelen med enhetliga avgifter och en gemensam huvudman för dessa är att de har större möjlighet att bli rättvisande i förhållande till tjänstens innehåll.

Drop-in verksamhet ryms inte i ett kundvalssystem

Verksamheter där valet av undervisning görs drop-in form behöver säkerställas. Denna verksamhet är viktig då den är inkörsport till kursaktiviteter och är även en viktig verksamhetsform för barn och ungas spontana kulturutövande. Denna typ av verksamhet passar inte i ett kundvalssystem där ansökan till kurser och acceptering av avgifter ska ske i ordnade former samt av målsman till barn. Verksamheten kan med fördel även i fortsättning bedrivas i nuvarande avtalsform.

Likställa ersättningen och checknivåer

I dag är det skillnad i ersättning till anordnarna mellan musikskola och kulturkursverksamhet. När anordnare, som idag samarbetar inom ramen för kulturkursavtal, ska ersättas inom det nya kundvalet för kulturskola så bör de ersättas för samma typ av prestation som dagens musikskoleanordnare. Skillnaderna i prestation är relativt små. Den kostnad som är störst är personalkostnaden för den undervisande pedagogen. Därefter kommer kostnaden för lokal. Båda dessa kostnader bör anses som likvärdiga oberoende om det bedrivs musik- och annan typ av kulturkurser. Det bör därför vara möjligt att ha samma ersättning/checkstorlek oberoende av typ av kurs, givet samma gruppstorlek och kurstillfällen. Idag har kulturkurserna 26 procent lägre ersättning för kurser i grupp, jämfört med kurser i grupp för musikskolan.

Antal beviljade kurser per barn och unga

Alla barn och unga som är 7- 19 år har två checkar att nyttja inom musikskolan. Checkarna kan användas till individuell träning (ämneskurs) eller gruppträning (grupp <12 eller grupp <13), ersättningen för checkarna till anordnaren är olika hög beroende på individuellträning eller grupp. Inom kulturkursverksamheten är antalet kurser per deltagande barn eller unga obegränsat. I ett gemensamt kundval bör det regleras hur många kulturkurser barn och unga kan delta i. Detta för att begränsa kommunens kostnader så att dessa inte blir väsentligt högre jämfört med idag.

Ett annat tänkbart sätt att begränsa kommunens nettokostnad är att använda avgifternas konstruktion och nivå för att påverka efterfrågan. Vid en ökning av avgiften kan det förväntas en lägre efterfrågan och vise varse. Ett möjligt alternativ är att införa en progressiv skala på avgifterna. Den första checken har en relativt lägre avgift än check två och check tre en relativt högre avgiftsnivå jämfört med check två. Tänkbart är att kommunen subventionerar upp till fem till sex kurser per barn och unga. På detta sätt är det

möjligt att stimulera fler deltagare genom en lägre avgift på första checken och samtidigt begränsa efterfrågan hos de som önskar delta i många kurser.

Lovcheckar

Lovverksamheten omfattas av kulturkursavtalen, däremot omfattas inte lovverksamheten inom musikskolechecken. Då lovverksamhet är eftertraktat och ökar tillgängligheten för medborgarna, bör det omfattas i ett utökat kundval.

Barn och unga med funktionsnedsättning

I dagsläget får musikskoleanordnare dubbel checkersättning för barn och unga som går i särskola. Detta för att bland annat stimulera anordnare att bedriva verksamhet som kräver extra kompetens, fler ledare och andra anpassningar som behövs för målgruppen. Vid ett införande av utökat kundval behöver området kring grupper som behöver extra stöd säkerställas.

Auktorisationsvillkor

För att säkerställa kvalitén av verksamheten ska kommunen auktoriserar anordnare, som vill starta och bedriva kulturverksamhet i kommunen, utifrån ett regelsystem för auktorisation. I Nackas kundvalssystem finns det generella och specifika auktorisationsvillkor. De generella auktorisationsvillkoren är gemensamma för alla kundvalssystem i Nacka. För varje villkor anges hur villkoret kontrolleras och följs upp. Utifrån de generella auktorisationsvillkoren antar varje nämnd specifika auktorisationsvillkor för de kundval som nämnden ansvarar för.

Vid ett eventuellt införande av ett utökat kundval behöver de specifika auktorisationsvillkoren för musikskoleverksamheten ses över för att passa både musik och kulturkursverksamheten.

Dialog med anordnare

I syfte att hålla en öppen dialog för att uppnå så gott resultat som möjligt har informella samtal förts med kulturkursanordnare och musikskolor under våren. En skriftlig information har även skickats ut till samtliga anordnare med uppmaning att boka möte för att dela med sig av sina erfarenheter till utredningen.

I augusti planeras en workshop för att presentera utredningen och få synpunkter från anordnarna.

Elin Brandefalk
Utvecklingsledare
Kultur- och fritidsenheten

Malin Westerback
Direktör arbete och fritid